

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR.

Magiera.

(Részlet a 7. honvédgyalozezred naplójából.)

A világháború vérzivatarából hatalmasan kiemelkednek azok a küzdelmek, amelyeket a volt monarchia csapatai Przemysl vára védelmének, vagy fölszabadítása érdekében vívtak. A hősök között sokan voltak olyan katonák, akiknek Nagy-Magyarország volt az otthonuk. Fájó, de mégis fölemelő tudat, hogy a várkörüli súlyos harcokban nagyon sok magyar testvérünk halt hősi halált. Ezeket a harcokat hadtörténelmi íróinknak mind meg kellene örökíteniök, mert azok soha el nem hervadó babérral övezik a magyar katonák homlokát. A számtalan hőstett között a legelsők sorában áll a volt magyar királyi verseci 7. honvédgyalozezred oravicabányai II. zászlóaljának az a küzdelme, amelyet 1914 október második felében Przemysltől délkeletre, a Magiera-magaslat közelében vívott. Erről óhajtunk néhány sort írni. A tárgyilagosság megővése végett, csaknem kizárólag a zászlóalj eredeti naplójának és egyéb eredeti iratnak szó szerinti idézésével ismertetjük a példátmutató fegyvertényt. Előbb azonban az előzményekkel is szükségessé foglalkozunk.

Przemysl, mint megerősített hely, már a IX. században is fennállott. A kőből épített vár 1380 körül épült föl. Mai fogalmak szerinti megerősítése 1873-ban kezdődött ugyan, azonban a világháború kitöréséig a várnak még csak összefüggés nélküli erődei készültek el. A további erősítést a mozgósítási parancs kiadása után, főképen magyar munkáscsapatok végezték. Rendkívüli munka volt ez, de azt eredményezte, hogy az oroszok 1914 szeptember végén már nemcsak a vár védőövezetét, hanem — részben — már az előtéri állásokat is, ellenállásra képes állapotban találták.

Midőn a szerencse 1914 szeptember elején hadi lobogóinktól elpártolt és 3., valamint 4. hadseregünknek vissza kellett vonulnia, ezt a visszavonulást a — szegedi — 23. honvédgyalozhadosztály fedezte és szeptember 16-án hajnalban mint utolsó seregetest bevonult a várba. Az ellenség nyomon követte csapatainkat és megkezdte Przemysl körülrését. Ebben az időben indultak meg azok a hősi harcok, amelyek közül a 7. honvédgyalozezred II. zászlóaljának alább leírandó küzdelme kimagaslik.

A 7. gyalozezred a m. kir. 23. honvédgyalozhadosztály kötelékébe tartozott. Ez a seregetest október 16-án, az áttörés kieroszakolására rendelt erők tartalékául Nizankowice helységhez küldött (Przemysltől délre 12 kilométer) s innen előrevonulván, később

a Magiera-magaslaton (a vártól délkeletre mintegy 17 km) kifej-
lődött heves harcokban résztvett. A 7. honvédgyalozezred II. zászló-
alja Zrotowice község és a Magiera 315 ◊ közötti 284 △ magasla-
ton vívta leirandó küzdelmét.

Az ezred II. és III. zászlóalja 1914 október 18-án korán reggel,
teljesen felázott úton, a Byblo H. H.-hoz érkezett, mint a 23. had-
osztály tartaléka. Innen a III. zászlóaljat elvonták, a Leidenberger
János őrnagy parancsnoksága alatti II. zászlóalj pedig délután
6 óraker következő szóbeli parancsot kapta — Serényi főhad-
nagy, zászlóaljsegédtiszt útján — Tamássy Árpád altábornagy,
hadosztályparancsnoktól:

„A zászlóalj a Magiera-magaslattól nyugatra levő kis erdő-
höz menetel és ott Létay Gyula ezredesnél jelentkezik.“

Ezek után átadjuk a szót a 7/II. zászlóalj naplójának:

„A zászlóalj parancsnoka személyesen indult fölkeresni
Létay ezredest a Byblo H. H.-ban, midőn a koromsötétségben vele
szemben hömpölygő csapattal találkozott. Ez volt Salacz Iván
őrnagy 8/II. zászlóalja. Kérdezősködvén a parancsnok és Létay
ezredes után, feleletet nem tudott kapni s így Létay ezredessel
az érintkezés lehetetlen volt.“

Másnap, október 19-én reggel a 7/II. zászlóalj a 8/II. honvéd-
zászlóaljtól elszakadván, egészen egyedül maradt. Parancsa sze-
rint előnyomulván, nemsokára gyalogsági tűzbe került.

„Délelőtt 10 óraker Tamássy altábornagytól az a parancs
érkezett, hogy a zászlóalj a Magiera-erdőske északi szegélyét
és az előtte levő magaslatokat szállja meg.“

„Az állást délelőtt 11 óraker akként foglaltuk el, hogy az
5., 6. és 7. század, valamint a géppuskásosztag az erdőséktől
körülbelül 200 lépésnyire elülfekvő hullámig ment előre, ott magu-
kat befészkeltek, a 8. század pedig, mint zászlóaljtartalék, az erdő
szegélyén maradt. Ott tartózkodott a zászlóaljparancsnokság is.“

„Az 5. és 7. század az előrejutást nagy veszteséggel hajtotta
végre. A zászlóalj vonala a körülötte lévő terület állandó,
heves, ellenséges ágyúttűzben állott.“

A megszállás után az a parancs érkezett, hogy a zászlóalj:
„A Zrotowice helység szegélyén levő Landwehr-csoport és a
Magiera- 315 △ csoport között keresse az összeköttetést és akadályozza meg az ellenségnek a 284 ◊ felől jövő bármimemű előre-
törését.“

„Október 20-án a kora reggeli órákban élénk puska- és ágyú-
tűz kezdődött, mely váltakozó erővel délelőtt 9 óráig tartott;
azután tűzszünet következett. Délelőtt 11 óraker megérkezett a
2. honvédgyalozezred 50. menetzászlóaljából a 7. és 8. század fele.
Thurner Géza főhadnagy parancsnoksága alatt. Ezek feladata
az volt, hogy a zászlóalj jobb szárnyán, a taligaúttól keletre
harcoló 5. századdal a 284 magaslatra támadjanak. Ez a támadás
alig indult meg, midőn a fedezékek előtt 50 lépésre, irtózatoss
ellenséges tűzben megakadt. Thurner főhadnagy két lövedéktől.
karján maga is megsebesült.“

„A zászlóaljparancsnok a helyzetről személyesen meggyőződést szerzendő, előre ment a rajvonalba a 7. századhoz, később pedig a géppuskák állásához a \diamond 278 dombra. Az erdő szegélyénél megállott. Körülötte az ellenséges lövedékek gallyakat tördelve süvítettek a fenyőfák között. Horváth Mihály őrzető odakiált zászlóaljparancsnokához: „Őrnagy úr, ne álljon ott, hiszen a golyók úgy pattognak körülötte, mint a kukorica a parázson.“

„A zászlóaljparancsnok továbbhaladt a 7. század rajvonala felé. Alig telt el néhány perc, midőn egy ellenséges üteg jól célzott gránát- és srappnelsorozata egyenest az erdő szegélyét érte. A tartalékszázad legénységének legnagyobb része ott veszett, csak 40 ember maradt meg. Kasza Dezső százados, századparancsnok egy gránáttól föltúrt földtömeg alá került, de szerencsésen megmenekült. Almássy Kálmán főhadnagy szintén harcképtelenné vált. A zászlóalj tehát így két századparancsnokát veszítette el.

„A pusztulás helyére, az erdőeskehez, visszatérvén, a zászlóaljparancsnok szeme előtt rettenetes látvány mutatkozott. Derék őrzetője, aki őt a veszélyre figyelmeztette, ott feküdt a fedezékben, örökre elnémult több társa között, szétszaggatott testtel, arcán a megdicsőülés mosolyával. Szegény bajtárs! Te már befejezted!...

„Az erdőnek teljesen földült szegélyén a géppuskásosztag lovainak egy része utolsó vonaglásban hevert. A fák derékban letarolva, lehetetlenné tették a veszteség azonnali megállapítását. Az ellenség folytatta heves tüzelését, majd a \diamond 278 magaslatnál Kató Imre főhadnagy géppuskáját is hallgatásra kényszerítette.

„Október 21-én délelőtt 3 órakor a tüzelés újból megkezdődött és 8 óráig szünet nélkül tartott. Az oroszok a zászlóalj előtt körülbelül 700—800 lépésre jól beasott és srappelnernyőkkel ellátott fedezékben voltak, a 284 \diamond déli és nyugati oldalán elhelyezve. A valódi állás fölötti színlelt állás oly gondosan volt kiépítve, hogy még távesővel is alig lehetett a valóditól megkülönböztetni. Saját tüzérységünk a zászlóaljparancsnok felszólítására déli 12 órakor tüzelni kezdett erre a magaslatra. A lövedékek mind a felső állást érték, amelyről csak később, a roham után tudtuk meg, hogy csak megtévesztő építmény volt. Később egy másik ütegünk igyekezett a \diamond 278 mögött fölvonulni, de az orosz tüzérség azonnal észrevette és még a tüzelés megkezdése előtt tönkretette. Olyan pontosan volt ez, erre a szakaszra, belőve, hogy csak az üteg ágyúi maradtak egyedül a domb mögött. Ebben a tűzben a zászlóalj ismét sokat szenvedett.

„Délután 2 óra 15 perekor az a parancs érkezett, hogy a zászlóalj foglalja el a \diamond 284 magaslatot. A támadás tervszerűen, a balszárnyról kezdődött. Mint legelső, Busa Ignác tartalékos hadnagy parancsnoksága alatt a 6. század, majd Sommer Gyula főhadnagy 7. százada indultak, ehhez a 8. századból a még megmaradt szakasz csatlakozott. A támadás egész területét sűrű, ellenséges, gyalogsági és géppuskatűz árasztotta el, midőn a csapatok elindultak. Az ellenség pontosan lött.

„Derék harcosaink halálmegvetéssel, fáradhatatlanul és elkeseredetten küzdötték magukat előre. Mindinkább tért nyertek s az est beálltával, este 7 órakor, az ellenséges állásokat egyes helyeken 400 lépésre megközelítették. A jobb szárny, ahol a 7. honvéd gyalogezred 5. százada és a 2. honvéd gyalogezred 7. és 8. századának fele, mint félzászlóalj voltak, valamint a bal szárnyon levő, szintén a 7/II. zászlóaljparancsnokság alá rendelt erők: a 2. ezred 7. és 8. századainak másik fele, Czeisel Róbert tartalékos hadnagy parancsnoksága alatt, — nem voltak képesek tért nyerni. A 2. Landwehr-gyalogezrednek Unger cs. kir. alezredes alatt Zrotowice községnél álló csoportja nem mozdult s így a támadást a 7/II. zászlóalj, magára hagyatván, teljesen önállóan hajtotta végre. A nap dicsőségének emlékére mondhatjuk, hogy derék honvédeink nem riadtak vissza semmitől.

„A zászlóaljparancsnok elhatározta, hogy — egyrészt az oly súlyos áldozatok árán elfoglalt terepszakaszt a sötétség leple alatt megerősíti, másrészt mindkét visszamaradt szárnyat előrevonja. Ennek a tervnek megvalósítása csak nagy nehézségek leküzdésével volt elérhető. A zászlóalj az éj folyamán szoros összeköttetésbe lépett jobbra a Magiera-csoporttal, azaz Salacz őrnagy 8. ezredbeli zászlóaljával és balra a Zrotowice községnél még mindig mozdulatlanul álló Landwehr-csoporttal, mely utóbbinak a 7/II. zászlóaljjal egyszerre kellett volna a \diamond 284 magaslatra támadnia. Így — a mintegy 1600 lépés széles harcaterületen — egyedül a 7/II. zászlóalj alkotta az összekötőkapcsot, vonala azonban az általános harc vonalból előre, messze kiszögelt.

„Az éj folyamán a zászlóalj által éppen elfoglalt állást a nehéz, süppedékes talajon annyira sikerült megerősíteni, hogy abban ki lehetett tartani. A támadás egy pillanatig sem akadt meg, sőt a folytonos előreküzdés a már elfoglalt vonalak biztosítása mellett folytatódott.

Október 22-én az ellenség csapatunkat erős tüzéségi tűzzel igyekezett a már elfoglalt állásból kiűzni és a 6. és 7. századnak súlyos veszteséget okozott, azonban a harc edzett legénység, derék altisztjeivel, a már elfoglalt területből egy lépést sem engedett. Délután 2 órakor az egész arcvonalon heves tüzéségi tűz indult meg, de siker nélkül. Bámulatós volt vitézeink magatartása. Az egyszerű fedezékekben, mintha mágnes vonzotta volna őket, úgy küzdöttek előre az ellenséges magaslat felé. Újból beesteledt. Ekkor az a parancs érkezett Létay ezredes, dandárparancsnoktól, hogy: „Ha a támadás eredménnyel keesegtet, akkor azt a \diamond 284-re végre kell hajtani!”

„A zászlóaljparancsnok, érezvén és látván századparancsnokainak és századainak elszánt viselkedését, nem várt több biztatást. Ily nagy hősi áldozat után, ily lelkesedés mellett, a támadás kudarcra teljesen ki volt zárva. Az intézkedéseket az est beálltával a szárnycsoportok is megkapták. Sommer főhadnaggal, a középső csoport parancsnokával, a zászlóaljparancsnok szóban és személyesen közölte a következő parancsot: „A támadás, mind a három csoportnál egyszerre, október 23-án hajnali 2 órakor kezdődik.”

„Október 23-án — pénteken — kevéssel hajnali két óra előtt, Sommer főhadnagy elhaladt a zászlóaljparancsnok fedezéke mellett és jelentette: „Őrnagy úr, itt az idő, indulunk!“ — „Jól van! Csak ne hamarkodjátok el! Összekötötést föltétlenül tarts jobb felé!“ — felelte a zászlóaljparancsnok.

„És mentük előre. Isten nevében, akinek a hazáért és királyért felajánlottuk lelkünket...“

„Hajnalban, 3 órakor, a zászlóalj 6., 7. és 8. századának birto-kába jutott a ◊ 284 magaslat. Legelül a 7. század volt. A legyőzött, megfutott ellenségéből 62 orosz foglyot ejtettünk.

„A zászlóalj az elfoglalt magaslat északkeleti és keleti részén az állás megerősítésével foglalkozott, midőn hajnali 4 óra 45 per-cor, midőn még sötét volt, föl nem ismerhető tömeg rontott „Hurrá! Hurrá!“ kiáltásokkal a jobbszárny felől a zászlóaljnak a magaslaton levő csoportja felé. „Saját csapatunk!“ kiáltották néhányan. Az első pillanatokban valóban úgy tűnt fel, mintha saját jobbszárny-csoportunk csak most érkezett volna meg segít-ségünkre. Ez a föltevés azonban hamarosan tévedésnek bizonyult. (A Landwehrök — ismeretlen okból — nemcsak hogy a rohamot nem támogatták, hanem a támadás végrehajtása után is állásuk-ban maradtak.)

„Az oroszok hatalmas ellentámadásával állottunk szemben, akiknek embereink úgyszólván a karjaikba rohantak, azt vélvén, hogy saját csapataink vannak ott.

„E tévedésnek lett áldozatává a zászlóaljnak több derék altisztje, számos közlegénye. Elkeseredett harc keletkezett a ◊ 284 magaslaton. Ember ember ellen küzdött. Amint a honvédek tévedésükből magukhoz tértek, a kétségbeesés állati dühével dob-ták magukat az oroszokra. Egy pillanatra mégis az ellenség szám-beli túlsúlya kerekedett felül... de csak egy pillanatra!

„A nagyobb erővel intézett ellenséges ellentámadás folytán és azért, mert a jobb- és balszárny-csoportok (2., illetve 1. század) is lemaradtak, a rohamot a középcsoport maga fogta fel. Ennek elszánt magatartása és tisztjeinek rátermettsége azt eredményez-ték, hogy a csoport a ◊ 284 magaslat délkeleti lejtőjén, azokban a fedezékekben, amelyeket még a roham előtt elfoglalt, állását szilárdan megtarthatta, mintegy 100 lépésre az oroszokkal szem-ben. A vad kézitusában Serényi főhadnagy, zászlóaljsegédtiszt is résztvett parancsnoka mellett. Az ellenség pusztító tüze nem szünetelt.

„A honvédek és az oroszok egymástól 100 lépés távolságban teljes huszonnégy óráig néztek farkasszemet. Az ellenség, mint-egy megdermedve, egy pillanatra sem kísérlete meg többé az állásból való előretörést. Mintha tisztelettel hajolt volna meg a dicső magyar hősök emberfölötti magatartása előtt.

„Október 23-án, midőn már sötét lett, végre a lemaradt jobb-és balszárny is előrevonatot. Ez utóbbinak működését kedvezőt-lelenül befolyásolta a Zrotowice helység környékén álló Landwehr-csoport, melynek a 7/III. zászlóaljjal együtt kellett volna támadnia, azonban egyáltalában meg sem mozdult állásaiból.

„Október 24-én délelőtt 5 órakor, a 7/II. zászlóalj, az immár egyesített részekkel, a közép- és jobbesoportnak erős tűzzel való támogatása mellett, a támadást a balszárnyról megindította és a \diamond 284 magaslatot 9 óra 30 perckor teljesen és véglegesen birtokba vette.

„Az állás megerősítésére október 24—25. éj folyamán két árkászszakasz is kirendeltetett; ezek a zászlóalj legénységével együtt végezték a munkát. Az elhagyott erős orosz állásban visszamaradt tömérdek faanyagot és drótot mind felhasználták; ezt az állást legerősebb fajtájú lövész- és futóárkokkal látták volt el az oroszok.

„Ez a domb szigetté vált a magierai harevonalban. Messze kiemelkedett és így hirdette hírnevét a — már csak maroknyi — hős magyar zászlóaljnak.“

*

Így hangzik a verseci 7. honvéd gyalogezred II. zászlóaljának naplója, melynek — a leírt küzdelmet tárgyaló — utolsó soraiban ezt írta a zászlóalj parancsnoka: Leidenberger János őrnagy:

„A ti érdemetek ez a tény, derék századparancsnokaim és tisztjeim, kötelesség-hű altisztjeim és bátor legénységem; mindegyik egy-egy hős közületek, aki arra érdemes, hogy neve nemcsak a magyar királyi verseci 7. honvéd gyalogezred oravicabányai II. zászlóaljának, hanem az egész magyar királyi honvédségnek történetében is örökre babér közé fonassék és aranyba legyen vésve...“

*

A támadásban és a súlyos küzdelmekben a következő tisztiek vettek részt: Leidenberger János őrnagy (most — 1927 — nyugalmazott tábornok), zászlóaljparancsnok; Serényi Róbert főhadnagy, zászlóaljsegédtiszt; Kató Imre főhadnagy, géppuskásosztagparancsnok; 5. század: Almássy Kálmán főhadnagy, parancsnok; Csada Alajos zászlós, becsztott; 6. század: Busa Ignác tartalékos hadnagy, parancsnok, Wollik Károly zászlós, beosztott; 7. század: Sommer Gyula főhadnagy, parancsnok, Gyurits János zászlós, beosztott; 8. század: Kasza Dezső főhadnagy, parancsnok, Evetovics Lázár zászlós, beosztott.

A zászlóalj példás haditettét méltányolta a 23. honvéd gyaloghadosztályparancsnokság is; 1914. december 24-én 306. hadm. 1914. számú előterjesztésében arra kérte a hadsereg főparancsnokságot, hogy a zászlóaljat a leírt harcban tanúsított kiválóan bátor és elszánt magatartásáért dícsérő elismerésben részesítse. Ennek a előterjesztésnek utolsó bekezdései a következőképen hangzanak:

„A 7/II. honvéd gyalogzászlóaljnak ezen szívós támadása, a \diamond 284 magaslatnak állandó fenyegetésével kapcsolatban, a \diamond 279—284 magaslatok vonalában, erős fedezékben levő ellenséget az állás feladására kényszerítette s így ezen magaslatoknak elfoglalása a 87. Landwehr-gyalogdandár által lehetőségessé vált, mely körülmény az egész arevonál megtartására, különösen azon-

ban a Magiera-magaslat kézbentartására, döntő fontosságú volt.

„A 7/II. honvédszászlóalj, mely október 16-án 830 puskával vonult ki, a várba november 5-én történt bevonulása alkalmával, már csak 264 puskát számlált; a veszteségek legnagyobb részét a rendkívüli nehéz harcviszonyok által előidézett sebesülések okozták; mindezek dacára az elért eredmény kizárólag a zászlóalj tisztikara és legénysége szívós, haláltmegvető, példátadó és teljes elismerést érdemlő magatartásának köszönhető. *Tamássy* s. k. altábornagy.“

A hadosztályparancsnokság fölterjesztésének sikere lett. Erről részletesen beszámol a Przemyslben szerkesztett és kiadott *Táborig Ujság* 1915 január 28-i száma:

„*Magyar dicsőség.*

„A cs. és kir. hadseregfőparancsnokság 1915 január 25-én a következő radiogrammot intézte a várparancsnoksághoz:

„2752. titk. szám, 1915. A m. kir. verseci 7. honvédszászlóalaghoz tartozó összes tiszteknek és legénységnek a hadseregfőparancsnokság dícsérő elismerését fejezem ki, ama példás, bátor és elszánt magatartásukért, amelyet az 1914 október 22-e és 24-e közötti időben, Przemysl közelében levő Magiera-magaslatért vívott harcokban tanúsítottak.

„Kiadatik az 1—4. hadseregparancsnokságnak, a hadtápfőparancsnokságnak, a przemysli hadseregesoportparancsnokságnak és tudomásul a Balkán-haderő parancsnokságának, a hadügy-ministeriumnak, a cs. kir. honvédelmi ministeriumnak és a m. kir. honvédelmi miniszternek. *Frigyes főherceg* s. k. tábornagy.“

„A várparancsnok ezt a táviratot a következő szavak kíséretében közli:

„A legmelegebben üdvözlöm a verseci 7. honvédszászlóalag II. zászlóalját, ezen magas elismerés alkalmából. Kívánom, hogy legyen alkalma dicsőségét újabb fegyvertényekkel gyarapítani. *Kusmanek* s. k. gyalogsági tábornok.“

„A hadseregfőparancsnok és a várparancsnok elismerését a kitüntetett zászlóalj hadosztályparancsnoka, 1915 január 27-i hadosztályparancsában hirdette ki a következő sorok kíséretében:

„Nagy öröömre szolgál, hogy e magas elismerést a hadosztály csapatainak és intézeteinek kihirdethetem, ama szent meggyőződésben, hogy mindnyájunk legfőbb vágya, hogy Legfelsőbb Hadurunkat és Hazánkat a jövő harcaiban is legmagasabb parancsnokunk megalégedésére szolgálhassuk. *Tamássy* s. k. altábornagy.“

*

A leírtak alapján kétségtelen, hogy a verseci 7. honvédszászlóalag II. zászlóaljának a Magiera közelében 1914 október utolsó napjaiban vívott súlyos harcai a magyar királyi honvédség történetében méltó helyet foglalnak el. Büszkék lehetünk azokra a hősökre, akik a Magiera lejtőjén hősi halált haltak és azokra is, akik onnan visszakerültek.

Sajnos, a zászlóalj tisztikara egyenként nem kaphatta meg a megérdemelt legfelsőbb erkölcsi elismerést. Leidenberger ör-

nagyot előljáró parancsnokságai a hadidíszítményes és kardos Lipót-rend lovagkeresztjére terjesztették föl, azonban a kitüntetési beadványt szállító repülőgép az oroszok kezébe került. A többi tiszti kitüntetési javaslatai ismeretlen módon elvesztek. A zászlósok ellenben, valamint a legénységi állományú egyének nagy része megkapták az elismerés külső jeleit. A 23. gyaloghadosztály-parancsnokság mintegy 60 vitézségi érmet adott a hős zászlóaljnak, közöttük két aranyat.

A zászlóalj vitéz haditettének rövid ismertetése után még néhány olyan adatot közlünk, amelyeket a volt zászlóaljparancsnok — Leidenberger tábornok — most becsátott rendelkezésünkre.

Elelemmel és lövészerrel a legénység el volt látva. A mozgókonyhák rendszerint az állások mögé vonultak s onnan egyes csoportok, minden huszonnégy órában egyszer, *éjjel*, átvették az ételmet. Az ételmezés ugyan bőséges, de hideg volt.

A ruházat még a felszerelőállomásról hozott cikkekből állott; a lábbeli már csaknem teljesen tönkrement a harcok idején.

Az októbertvégi esős, ködös napok, a kedvezőtlen, süppedékes talajviszonyok, a gyalogsági ásóval hevenyészve készített futólagos fedezékek s a folytonos előreküzdés, az éppen elfoglalt állásokban való kitartást a tiszteknél és a legénységnél egyaránt nagyon megnehezítették. Csak október 24-én késő este érkezett két árkász-szakasz a zászlóaljhoz a \odot 284 magaslat műszaki megerősítésére. Viszont az oroszok valóságos földvárakban állottak a zászlóaljjal szemben, amelyek ellenállóerejét fedett srappelnernyők és futóárkok is fokozták.

A zászlóalj legénységének nemzetiségi viszonyai a következők voltak: 52% magyar, 30% oláh és 18% német.

1915

Másolat.

Függelék.

2752

I.

Gegenstand: Belobung des 2. Baons des ku. LIR. 7

K. u. k. Armee-Oberkommando.

Detailabteilung des Operierenden Oberkommandos.

1.—4. Armeekdo. A. Gr. Pflanzler; FsKdo. Krakkau; EOK 1)

Kdo. d. B. Str. Kr.; KM; kk. ku. M. f. LV. 2)

Fst. Kdo. Przemysl—Radio via Krakkau. 3)

Teschen, am 23./1. 1915.

21./1. Cd. s. k. Erz. Friedrich s. k. FM.

Kaltenborn s. k. Obst.

1,3

Res. Nr. 2752/1915.

Ich spreche den Offizieren und der Mannschaft des 2. Bataillons des k. u. Verseczer 7. Landwehr-Infanterieregimentes für ihr bei-spielgebend tapferes, entschlossenes Verhalten in den Kämpfen um die Magiera-Höhe nächst

Pržemysl in der Zeit vom 22. bis 24. Oktober die belobende Anerkennung des Armee-Oberkommandos aus.

2 (Abschr. ad. 1)

Zur Kenntnis
Ergeht an 1—3.

A másolat hitelélül:
1926. I/20.

Fritsch s. k.

P. H.

M. kir. Hadtörténelmi Levéltár
Wienbe vezényelt exponense.

II.

K. ung. 23. L. I. T. D. Kmdo.
Op. Nr. 306.
1914.

An das A. O. K.

Pržemysl, am 24./12. 1914.

in — — — — —

Ich bringe das II. Baon des k. u. Versecer 7. Honvédinfanterieregimentes wegen seines hervorragend tapferen und entschlossenen Verhaltens in den Kämpfen um die Höhe Magiera — besonders in der Zeit vom 22. bis 24. Oktober 1914 — zur Belobung durch das Armeeoberkommando in Vorschlag.

Nach Besitznahme der Höhe Magiera hielt der Gegner den nördlich davon streichenden Rücken Kote 284 — Kote 279 noch stark besetzt und die nördlich an die 23. LITD. anschliessende 87. L. I. Brig. konnte ihn von dort trotz der mit grosser Ausdauer und Zähigkeit durch Zrotowice geführter Angriffe, nicht vertreiben; was aber eine eminent wichtige Forderung war, weil sonst das Halten der, mit Rücksicht auf die allgemeine Lage besonders wichtigen Höhe Magiera nur unter ausserordentlichen Anstrengungen und grossen Opfern möglich war.

Die Situation zu dieser Zeit zeigt die Beilage.

Am 19. Oktober erhielt das II/7. Honvédinfanteriebaon über Anordnung des Divkomdos vom Gruppenkomdten Obst. Hentke (Kmdten der 122. Brig.) den Befehl zur Besitznahme der Höhe Kote 284.

Der Angriff musste im flankierenden Feuer der fdl. Artillerie und gegen die vorzügliche Ortskenntnis besitzende, sich völlig eingegrabene und nur durch Schießscharten unter Schrapnellschirmen feuernde fdl. Infanterie frontal geführt werden, wozu sich noch sehr schwierige Terrainverhältnisse gesellten d. i.

knapp vor der fdl. Stellung zog sich eine sehr ausgesprochene Tiefenlinie, welche tote Räume nur im geringen Masse bildete, ansonsten aber vom Feinde bestrichen werden konnte.

Das II/7. Honvédfőbaon setzte den Angriff am 20. an u. es gelang ihm nach allmählichem, schweren, mit grossen Verlusten verbundenen, von den Kmdten u. von der Mannschaft mit grosser Zähigkeit fortgesetzten *Vorwärtskämpfen* am 22. bis auf 50×—300× an den Gegner heranzukommen.

Aus dieser Situation unternahm das Baon am 23. Oktober gegen Tagesanbruch den Sturm und warf den Feind zurück. Die zurückgebliebenen 30 Russen wurden gefangen genommen.

Als das Baon, um den Besitz der genommenen Stellung zu sichern nach deren Besitznahme sofort mit der Ausgestaltung der Deckungen begann, näherte sich eine fortwährend (ungarisch) „Feuer einstellen“, „Eigene Truppen“ rufende grössere Abteilung die vom II/7. H. I. Baon für die von der Magiera zur Unterstützung des Baons entsendete u. bereits avisierte eigene Abteilung gehalten wurde.

Diese Abteilung hat sich aber als eine feindliche erwiesen, was in der totalen Finsternis erst dann wahrgenommen werden konnte, als der *Melée* begann.

Das Baon, auf diese Weise irreführt u. durch den fdl. Gegenstoss empfindlich getroffen, war gezwungen die eroberte Höhe Kote 284 momentan zu verlassen; es ging aber trotz der kritischen Lage, der grossen Verluste u. der schwierigen Orientierungsverhältnissen in der Finsternis, nur bis zur letzten Sturmstellung zurück, wo es neuerdings Stellung nahm.

Bei Tagesanbruch des nächst folgenden Tages — 24. Oktober — wiederholte das Baon den Angriff u. diesmal mit vollem Erfolg u. nahm die Höhe Kote 284 endgültig in Besitz.

Dieser zähe Angriff des II/7. H. I. Baons, im Vereine mit der ständigen Bedrohung der Höhe Kote 284, zwang den in der Linie Kote 279 — Kote 284 in starken Deckungen befindlichen Gegner zur Räumung dieser Stellung u. ermöglichte die Besitznahme dieser Höhe durch die 87. L. I. Brig., welcher Umstand für das Halten der ganzen Front, insbesondere aber für das Halten der Höhe Magiera, entscheidende Wichtigkeit besass.

Das II/7. Honvédfőbaon, das am 16. Oktober mit 830 Gewehren ausrückte, zählte am 5/11. gelegentlich des Einrückens in die Festung nur mehr 264 Gewehre; den grössten Teil der Verluste verursachten die, infolge ausserordentlich schwierigen Kampfverhältnisse entstandenen Verwundungen; der trotz diesen erreichte Erfolg ist ausschliesslich dem zähen, todesverachtenden, beispielgebenden tapferen u. vollen Anerkennung würdigenden Verhalten des Offizierskorps u. der Mannschaft dieses Baons zu verdanken. 1 Beilage.

Tamásy s. k. FML.

Megjegyzés: A m. kir. honv. gy. hadosztálynak, hasonlóan eredeti magyar szövegű felterjesztése, a vár átadása alkalmával, a hadosztály többi irataival együtt megsemmisítetett.

K. u. K. Festungskommando in Pržemysl
am 4/1. 5 Uhr nm. 1915.
Dl. Op. Nr. 157/5 mit 1 Blg.

Befürwortet.

Kusmanek s. k. G. d. J.

A másolat hiteléül:
Budapest, 1926. évi december hó 20-án.
Gencsy András százados.

Közli Gabányi János.